שׁוֹאֲלת הגמרא: מִדְּוַע רִישׁ לָקִישׁ הֵבִיא שִׁרְבִי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסֵי חוּלְקִ, וְלֵימָא – הֲלֹא יֵשׁ לוֹ לוֹמַר, בְּאֹנוּ לְמַחֲלוֹקֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן, וְיִתְחַדֵּשׁ מִדְּבְרֵיהֶן שִׁרְבִי שִׁמְעוֹן עַצְמוֹ סוֹבֵר שֶׁאַף הַחֹרֶב וְהַשְׁקָמָה אֵינָם בִּכְלַל הַהֶקְדֵּשׁ, וְאֵילוּ אֶת דִּבְרֵיהֶן בְּמִשְׁנָה שֶׁהַחֹרֶב וְהַשְׁקָמָה כְּלוּלִים אָמַר לְדַעַת רַבָּנָן. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: הָא קָא מַשְׁמַע לָן – רִישׁ לָקִישׁ בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ יוֹתֵר, דְּאַף רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סְבִירָא לֵיהּ.

הדרן עלך המוכר את הבית

פרק חמישי - המוכר את הספינה

לְאַחַר שֶׁבִּיאֵר הַתָּנָא בְּפֶרֶק הַקּוֹדֵם דִּרְכֵי מְכִירַת קַרְקָעוֹת בְּמֶה נִקְנִים וּמֶה נִכְלָל בִּכְלַל הַמֶּכֶר, מוֹסִיף הַתָּנָא לְבָאֵר דִּרְכֵי מְכִירַת מִטְלְטְלִין וּמֶה נִכְלָל בִּמְכִירָתָם.

משנה

הַמּוֹכֵר לַחֲבֵירוֹ אֶת הַסְּפִינָה וְלֹא פֵּירַשׁ אֶלָּא מִכְּלֵי תִּשְׁמִישֵׁי הַסְּפִינָה כְּלוּלִים בִּמְכִירָה זוֹ, מָכַר אֶת הַחִתּוֹלֶת – מוֹט גְּבוֹהָ שְׁפּוֹרְסִים עָלָיו אֶת מִפְרְשֵׁי הַסְּפִינָה, וְאֶת הַנֵּמָ – מִפְרַשׂ הַפְּרוּשׁ עַל תּוֹרֶן הַסְּפִינָה כְּדֵי לְהוֹלִיכָהּ עִם הָרוּחַ, וְאֶת הָעוֹגְנִין – בְּרוֹזֵל כָּבֵד שֶׁמַּשְׁלִיכִים מֵהַסְּפִינָה לְקַרְקַעִית הַיָּם כְּדֵי לְהַעֲמִידָהּ עַל מְקוֹמָהּ, וְאֶת כָּל הַמַּנְחִיגִין אוֹתָהּ – מְשׁוּטֵי הַסְּפִינָה, שְׁדְּבָרִים אֵלּוּ הֵם מֵעִיקַּר תִּשְׁמִישֵׁי הַסְּפִינָה וְנִכְלָלִים בָּהּ אֲפִילּוּ כְּשֶׁלֹּא פֵּירַשׁ כֵּן בִּשְׁעַת הַמְּכִירָה. אֲבָל לֹא מָכַר בִּכְלַל הַסְּפִינָה לֹא אֶת הָעֲבָדִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְבַעַל הַסְּפִינָה וְעֲשׂוּיִים לְהַנְהִיגָהּ וְלִשְׁאֹר צְרָכֶיהָ, וְלֹא אֶת הַמַּרְצוּפִין – שְׁקִים גְּדוֹלִים שֶׁמַּנִּיחִים בְּתוֹכָם אֶת הַסְּחוֹרָה, וְלֹא אֶת הָאֲנָתִיקִי – הַפְּרָקְמַטְיָא שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹךְ הַסְּפִינָה, לְפִי שֶׁאֵלּוּ אֵינָם מֵעִיקַּר תִּשְׁמִישָׁתָהּ וְאֵינָם נִכְלָלִים בָּהּ. בֵּרֵם זֶה לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא כְּשֶׁמְּכָרָהּ סְתָם, וְאוּלָם בִּזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הֵיא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ הֲרֵינִי מוֹכֵר לָךְ, הֲרֵי כּוּלָּן מְכוּרִין.

גמרא

מְבֹאָרֶת הַגְּמָרָא: מַהוּ תּוֹרֶן, אִיסְקַרְיָא – מוֹט גְּבוֹהָ שְׁקוֹשְׁרִים בּוֹ אֶת מִפְרְשֵׁי הַסְּפִינָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר – מֵבִיאָה הַגְּמָרָא רְאָיָה שֶׁ'תּוֹרֶן' הוּא הַמּוֹט הַגָּבוֹהַ שֶׁמְּעַמִּידִים בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל כז ה) 'אַרְזֵי מִלְּבָנוֹן לָקְחוּ לַעֲשׂוֹת תֹּרֶן עָלָיְךְ', וְתוֹרֶן זֶה הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתוֹ מֵאֶרֶז אוֹ מֵאַיָּלָה גְּבוֹהָ.

מְבֹאָרֶת הַגְּמָרָא: מַהוּ נֵם, אַדְרָא – יְרִיעַת בַּד שֶׁפּוֹרְסִים עַל תּוֹרֶן הַסְּפִינָה כְּדֵי לְהוֹלִיכָהּ בְּרוּחַ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, שֶׁנֶּאֱמַר הוּא מִפְרַשׂ שֶׁפּוֹרְסִים עַל תּוֹרֶן הַסְּפִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם כז ז) 'שֵׁשׁ בְּרִקְמָה מִמְצְרַיִם הָיָה מְפָרְשֶׂךָ לְהְיוֹת לְךָ לְנֵס', וּמִפְרַשׂ זֶה הַדֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹתוֹ מִפְּשָׁתִים וְקִנְבּוֹס שֶׁהֵם מִינֵי בֶּגֶד.

מְבֹאָרֶת הַגְּמָרָא: מַהֵן עוֹגְנִין, תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא אִלּוּ עוֹגְנִינִין שֶׁלָּהּ – בְּרוֹזִלִּים כְּבֵדִים שֶׁקְּשׁוּרִים בְּחַבְלִים לַסְּפִינָה, וְכִשְׁצָרִיךְ לְהַעֲמִידָהּ מַשְׁלִיךְ אוֹתָם לְקַרְקַע הַיָּם וּמַעֲכִבִים אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תָּזוּז לְכַאן וּלְכַאן. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, שֶׁ'עִיגּוּל' הוּא לְשׁוֹן עִיכּוּב, שֶׁנֶּאֱמַר (רות א יג) 'הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הֲלָהֵן תַּעֻגֶנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ'.

מְבֹאָרֶת הַגְּמָרָא: מַהֵן מְנַהֲיגִין, אָמַר רַבִּי אַבָּא אִלּוּ הַמַּשּׁוֹטִין שֶׁלָּהּ – מוֹטוֹת עֵץ שֶׁהַמַּלָּחִים מְשִׁיטִים בָּהֶם אֶת הַסְּפִינָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם מְחוּבָּרִים לַסְּפִינָה כַּתּוֹרֶן וְעוֹגֶן, עִם זֹאת מֵאַחַר וְהֵם מְעִיקַּר תִּשְׁמִישֵׁי הַסְּפִינָה נִכְלָלִים בְּמִכְירָתָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יחזקאל כז ו) 'אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ מַשּׁוֹטָיְךְ', הֲרֵי שֶׁמִּנָּה הִנְבִּיא אֶת הַמַּשּׁוֹטִים בִּכְלַל תִּשְׁמִישֵׁי הַסְּפִינָה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא, 'וַיֹּרְדוּ מֵאֳנִיֹּתֵיהֶם כָּל תֹּפְשֵׂי מָשׁוֹט' (שם כז כט).

הַגְּמָרָא מֵבִיאָה בְּרַיְיתָא שֶׁמִּפֹּרֶשֶׁת דְּבָרִים נוֹסָפִים שֶׁהֵם בִּכְלַל מִכִּירַת הַסְּפִינָה: תָּנוּ רַבָּנָן, הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה בְּסָתָם, מָכַר אֶת הָאִיסְכָּלָה – כִּבְשׁ שֶׁדַּרְכּוֹ עוֹלִים לַסְּפִינָה וְיוֹרְדִים מִמֶּנָּה, וְאֶת בּוֹר הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָהּ – מְקוֹם שֶׁהֵיוּ נוֹתְנִים בּוֹ מַיִם מְתוּקִים לִשְׁתִיַּת לִיוֹשְׁבֵי הַסְּפִינָה.

רַבִּי נָתָן אוֹמֵר, הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה מָכַר אֶת הַבֵּיצִית – סְפִינָה קְטַנָּה הַקְּשׁוּרָה לַסְּפִינָה הַגְּדוֹלָה שֶׁדַּרְכָּהּ עוֹלִים לְיִבְשָׁה. סוּמְכוֹס אוֹמֵר, הַמּוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה מָכַר אֶת הַדּוּגִית – סְפִינָה קְטַנָּה הַקְּשׁוּרָה לַסְּפִינָה הַגְּדוֹלָה וְהַדַּייגִים יוֹרְדִים אֵלֶיהָ כְּדֵי לָצוּד דָּגִים. אָמַר רָבָא, בֵּיצִית הַיֵּינוּ דּוּגִית – רַבִּי נָתָן וְסוּמְכוֹס לְאוֹתָהּ סְפִינָה הִתְכַּוְּונוּ וְלֹא פְּלִיגִי, אֶלָּא שֶׁרַבִּי נָתָן בַּבְלָאָה הָוָה – בֶּן בָּבֶל, שֶׁשָּׁם הַיַּמִּים וְהַנְּהָרוֹת נְמוּכִים אֵצֶל שִׁפְתָּם וְעַל כֵּן הָיוּ צְרִיכִים לַסְּפִינָה קְטַנָּה כְּדֵי לַעֲלוֹת בָּהּ לִיבְשָׁה מֵהַסְּפִינָה הַגְּדוֹלָה, וְלָכֵן קָאֲמַר לָהּ לַסְּפִינָה זוֹ 'בּוּצִית', בְּדִאְמְרֵי אִינָשֵׁי – כְּשֵׁם שֶׁנּוֹהֲגִים הָאֲנָשִׁים לִקְרוֹא לַסְּפִינוֹת כְּאֵלּוּ 'בּוּצִיאָתָא דְּמַיָּאנֵי' – 'סְפִינוֹת שֶׁל נָהָר מִישָׁן', וְהוּא נָהָר קָטָן שֶׁלֹּא הָיָה יְכוֹלִים לָנוּעַ בּוֹ אֶלָּא בִּסְפִינוֹת קְטַנּוֹת. וְאִילּוּ סוּמְכוֹס דָּבָר [–בֵּן] אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא, שֶׁהַיַּמִּים שָׁבָה עָמוּקִים אֵצֶל שִׁפְתָּה וְהַסְּפִינָה הָיְתָה מְגִיעָה עַד הַגְּדָה, לֹא הָיוּ צְרִיכִין לִסְפִינָה קְטַנָּה כְּדֵי לַעֲלוֹת לִיבְשָׁה, וְהָיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בִּסְפִינוֹת אֵלּוּ רַק כְּדֵי לָצוּד בָּהֶם דָּגִים, וְלָכֵן הוּי קָאֲמַר לָהּ 'דּוּגִית', כְּדִכְתִיב (עמוס ד ב) 'וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה' – סִירוֹת קְטַנּוֹת הָעֲשׂוּיוֹת לָצוּד דָּגִים.

רַבָּה מֵבִיא מַעֲשִׂיּוֹת שׁוֹנוֹת מִנַּפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא כְּדֵי לְהוֹדִיעַ לְכָל בְּרוֹאֵי עוֹלָם 'מַה רַּבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה'', וּמֵהֵן כְּדֵי לְהוֹדִיעַ מִתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. אָמַר רַבָּה, אִשְׁתָּעִי לִי נָחוּתִי יַמָּא – סִיפְּרוּ לִי יוֹרְדֵי הַיָּם, הַאי גַּלְּא דְּמַטַּעַ לְסַפִּינָה – אוֹתוֹ גַּל שֶׁרוֹצֶה לְהַטְבִּיעַ אֶת הַסְּפִינָה, מֵיתְחֲזֵי כִּי צוּצִיתָא דְּנוּרָא חִיוָּורְתָּא בְּרֵישָׁא – נִצּוֹצוֹת שֶׁל אֵשׁ לְבָנָה נִרְאִים עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל הַגַּל, וְהוּא מַלְאָךְ הַחַבָּלָה הַמּוֹבִילוֹ. וּבְכֵדֵי לְהֵינָצֵל מִמֶּנּוּ, מַחֲנִין לֵיהּ בְּאַלְוָותָא דְּחַקְיָק עֲלֵיהּ – מַכִּים אוֹתוֹ בְּמַקָּלוֹת שֶׁחָקוּק עֲלֵיהֶם 'אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה יָהּ ה' צְבָאוֹת אָמֵן אָמֵן סֶלָה', וְנַייחַ – וְעַל יְדֵי כָּךְ נָח מִזַּעְפּוֹ.

אָמַר רַבָּה, אִשְׁתָּעִי לִי נָחוּתִי יַמָּא, בֵּין גַּלָּא לְגַלָּא תְּלַת מְאָה פַּרְסֵי – בֵּין גַּל לְגַל לְחֹבְרָיו יֵשׁ מֶרְחָק שֶׁל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פַּרְסָאוֹת, וְרוּמְיָא דְּגַלָּא תְּלַת מְאָה פַּרְסֵי – גֹּבַהּ כָּל גַּל הוּא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פַּרְסָאוֹת. וְיַמָּא חַדָּא הָוָה אַוְלִינָן בְּאוֹרְחָא – פַּעַם אַחַת הָלַכְתִּי בְּדֶרֶךְ, וּדְלִינָן גַּלָּא – וְחִשַּׁלְיךְ אוֹתִי הַגַּל לְגֹבַהּ רַב, עַד דַּחֲזִינָן בֵּי מָרַבְעָתֵיהּ דְּכוֹכְבָא זוּטָא – עַד שֶׁרָאִיתִי אֶת מְקוֹם מִשְׁכָּנוֹ שֶׁל הַכּוֹכָב הַקָּטָן בְּיוֹתֵר, וַהֲוָיָא לִי כְּמִטְבַּר אַרְבָּעִין גְּרִיבֵי בְּזָרָא דְּחַרְדְּלָא – וְהִיא נִרְאֵית לִי שִׁטְחוֹ, כְּשִׁטְחוֹ מְקוֹם זְרִיעַת אַרְבָּעִים כּוֹר שֶׁל זַרְעֵי חַרְדָּל, וְאִי דְּלִינָן טְפֵי הָוָה מְקַלְּקְלִינָן מַהֲבָלֵיהּ – וְאִם הָיָה מַשְׁלִיךְ אוֹתִי לְגֹבַהּ רַב יוֹתֵר הָיִיתִי נִשְׂרָף מֵחֲמַת הַהֶבֶל הַיּוֹצֵא מֵהַכּוֹכָב.

וְלִפְעָמִים שֶׁרָאָה אֶחָד הַגְּלָלִים שֶׁהִגְבִּיהַּ חֲבֵירוֹ לְגֹבַהּ רַב, הָיָה סָבוּר שֶׁיֵּצֵא חוּץ לְשִׁפְעַת הַיָּם וְשׁוֹטֵף אֶת הָעוֹלָם, וְרָמֵי לָהּ גַּלָּא קַלָּא לְחַבְרָתֵיהּ – הֵרִים הַגַּל אֶת קוֹלוֹ וְשׁוֹאֵל אֶת הַגַּל הָאַחֵר, חֲבֶרְתִּי, שֶׁכְּבָקָשַׁתְּ מִידֵי בְּעָלְמָא דְּלָא שַׁטְפַתְּיהּ דְּיָתֵי אֲנָא וְנַאֲבְרֵיהּ – הַאִם הַשְׁאֵרִית מָקוֹם בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא שִׁטַּפְתִּיהוּ דְּיָתֵי אֲנָא וְנַאֲבְרֵיהּ – צֵא וּרְאֵה מַה כֹּחוֹ שֶׁל בּוֹרֵא הָעוֹלָם, שֶׁהֵרִי מִלֹּא חוֹטֶם הָלְאָה וְלֹא עָבְרֵי – שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן לִי לָצֵאת וְלְהִתְפַּשֵּׁט יוֹתֵר מִמְּקוֹמִי אֲפִילּוּ מִלֹּא חוּט מִן הַחוּל שֶׁל שִׁפַּת הַיָּם. וּמֵבִיאָה הַגְּמָרָא רְאָיָה שֶׁאֵין לַיָּם רְשׁוּת לְהִתְפַּשֵּׁט עַל הַיַּבָּשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ה כב) 'הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם ה' אִם מִפָּנַי לֹא תָחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם חָק עוֹלָם וְלֹא יַעַבְרֶנָּהוּ וגו' וְהָמוּ גַלָּיו וְלֹא יְעַבְּרֶנָּהוּ'.

אָמַר רַבָּה, לְדִידִי חָזֵי לִי – רָאִיתִי אֶת הַזַּרְמֵין בַּר לִילִית [שם שד] כִּי קָא רָחֵיט אַקּוֹפְיָא דְּשׁוּרָא דְּמָחוֹזָא – שֶׁרַץ עַל שׁוּרוֹת שִׁינֵי הַחוֹמָה שֶׁל הָעִיר מָחוֹזָא, וְרָחֵיט פָּרְשָׁא כִּי רָכִיב חֵיוָתָא מְתָאתֵיהּ – וְתַחַת הַחוֹמָה רָץ פָּרָשׁ הָרוֹכֵב עַל סוּס, וְלֹא יָכִיל לֵיהּ – לֹא יָכֹל הַשַּׁד לְהַזִּיקוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַשַּׁד רָץ בְּכָל כֹּחוֹ וְהַפָּרָשׁ לְעוּמָתוֹ רָץ לְפִי תּוּמּוֹ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמַר עָלָיו שֶׁלֹּא יִנָּזֵק.

זִמְנָא חָדָא – פַּעַם אַחַת, הָוָה מְטַרְנָאן לֵיהּ תַּרְתֵּי בּוּזְנָיֵיתֵי – הָיוּ שְׁתֵּי פְּרִידוֹת וְעַל כָּל אַחַת מֵהֶן הָיְתָה מוּנַּחַת אוֹכֶף, וְקַיְימָן – וְהָיוּ הַפְּרִידוֹת עוֹמְדוֹת

אַתְרֵי גִּישְׁרֵי דְּרוֹגְנֵי – על שני גשרים שהיו על הנהר ששמו רוגנג, וְשָׁוֹאר מָהֵאי לְהָאי וּמָהָאי לְהָאי – והיה שד זה קופץ מהפרדה שבגשר זה לפרדה שבגשר האחר, וְנָקִיט תְּרֵי מְוֵגֵי דְּחַמְרָא בִּידֵיהּ – והחזיק בידו שתי כוסות של יין, וּמוֹרִיק מָהֵאי לְהָאי וּמָהָאי לְהָאי – ובעת הקפיצה היה שופך את היין שבכוס, לכוס האחרת, וְלֹא נָטְפָא נִיטּוֹפְתָא לְאַרְעָא – ולא נפלה לארץ אפילו טיפה אחת, וְזאת אף על פִּי שבאוֹתוֹ הַיּוֹם 'יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת' (תהלים קז כו) הָוָה – היתה רוח סערה עד שנוסעי הספינות היו עולים עד לב השמים ויורדים לתהומות מחמת הרוח, ועם זאת לא נשפך מהיין לארץ. עַד דְּשָׁמְעוּ בֵּי מַלְכוּתָא וְקַטְלוּהוּ – עד ששמעו זאת בבית המלך, והרגוהו.

אָמַר רַבָּה, לְדִידִי חָזֵי לִי – ראיתי, אוּרְזִילָא בַּר יוֹמֵיהּ – ראם ביום לידתו, והיה גדול בעת לידתו עד דַּהֲוָה כְּהַר תָּבוֹר – שהיה גודלו כהר תבור. וְהַר תָּבוֹר כַּמָּה הֲוֵי – ומהו גודלו של הר תבור, אַרְבַּע פַּרְסֵי – ארבעה פרסאות. וּמְשָׁאכָא דְּצַוָּארֵיהּ – ושיעור גודל צוארו של ראם זה, תְּלָתָא פַּרְסֵי – שלשה פרסאות. וּבֵי מַרְבַּעְתָּא דְּרֵישֵׁיהּ – ובשעה ששוכב על הקרקע שיעור המקום שראשו מונח בו הוא פַּרְסָא וּפַלְגָא – פרסה ומחצה. וְרָמָא בּוּפְתָּא – והטיל רעי, וְסָכַר לֵיהּ לְיַרְדְּנָא – והיה רב כל כך, עד כדי שעצר הילוך מימי הירדן, עד שמסמסוהו המים.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, לְדִידִי חָזְיָא לִי הַהִיא אַקְרִיוְקָתָא [צפרדע], דַּהֲוָיָא גודלה כִּי [–כבכר ששמו] אַכָּרָא דְּהַגְרוּנְיָא. וְאַכָּרָא דְּהַגְרוּנְיָא כַּמָּה חֲוָיָא – מה היה גודלו של אותו מקום, שְׁתֵּין פַּרְסֵי – כשטח מקום של שישים בתים. אָתָא תַּנּוּנָא, בְּלָעָהּ – בא תנין ובלע לאותו צפרדע, ולאחריו אָתָא פּוּשְׁקַנְצָא – נקבת העורב, וּבְלָעָהּ לְתַנּוּנָא, וְסָלִיק יָתִיב בְּאִילָנָא – ועלתה וישבה על ענף של עץ. תָּא חֲזִי כַּמָּה נָפִישׁ חֵילֵיהּ דְּאִילָנָא – בא וראה כמה גדול כחו של אילן זה שהחזיק הענף שבו משא כה כבד. אָמַר רַב פָּפָּא בַּר שְׁמוּאֵל, אִי לֹא חֲוַאי הָתָם לֹא הֵימְנֵי – אם לא שהייתי שם וראיתי כן, לא הייתי מאמין לכך.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, זִימְנָא חֲדָא הֲוָה קָא אָזְלִינַן בְּסַפִּינְתָּא – פעם אחת היינו מהלכים בספינה, וְחָזִינַן הַהוּא כַּוּורָא דְּיָרְתָא לֵיהּ אֲכָלָה טִינָא בְּאוּסָיֵיהּ – ראינו דג גדול שישב לו על נחיריו שרץ קטן, והמית את הדג. וְאַדְחוּהוּ מַיָּא וְשַׁדְיוּהוּ לְגוּדָּא – ומי הים שדרכם שאינם סובלים דבר מת, דחו והשליכו את הדג לשפת הים, וּבעת שנפל על היבשה, חָרוּב מִינֵיהּ [–חרבו מחמת גודלו] שְׁתֵּין מָחוֹזֵי – שישים כרכים. וְהיה בשרו רב כל כך עד דַּאֲכוּל מִינֵיהּ שְׁתִּין מָחוֹזֵי – בעוד שהיה לח, אבלו מבשרו ונשאוהו למקומם, ואבלו ממנו עוד שְׁתִּין מָחוֹזֵי. וּמָלְאוּ מֵחַד גַּלְגַּלְּא דְּעֵינֵיהּ תְּלָת מְאָה גַּרְבֵי מִשְׁחָא – ומשומן הדג שבעין אחת, מילאו שלש מאות חביות של שמן. וְכִי הֲדָרָן לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא – וכשחזרנו למקום זה לאחר שנים עשר חדשים, חָזִינַן [–ראינו] דַּהֲוָה קָא מְנַסְּרֵי מְגָרְמֵי מְטַלְּלְתָּא – שהיו מנסרים מעצמותיו ובנו מהם סככות לצל, וַיָּתְבֵי לְמִבְנְיָנְהוּ חָנָךְ מָחוֹזֵי – וישבו לבנות מחדש את אותם שישים כרכים שנחרבו ממנו.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, זִימְנָא חֲדָא הֲוָה קָא אָזְלִינַן בְּסַפִּינְתָּא, וַחֲזִינַן הַהוּא כַּוּורָא [–דג] דְּיָרְתָא לֵיהּ חַלְתָּא אַנַפְיהּ – שהיה חול נקבע על גבו, וְקָדֵח אַגְמָא עֵילָוֵיהּ – והיו עשבים צומחים על גבו, עד דְּסָבְרִינַן יַבָּשְׁתָּא הִיא – שחשבנו שמקום יבשה הוא כאיים שבים, וְסַלְּקִינַן וַאֲפִינַן וּבְשַׁלְינַן אַנַפְיהּ – ועלינו על גבו ואפינו ובישלנו, וְכַד חַם נַפְיהּ – כשהתחמם גבו מחמת האש, אִתְּהַפִּיךְ – התהפך הדג, וְאִי לָאו דַּהֲוָה מְקָרְבָא סְפִינְתָּא הֲוָה טָבְעִינַן – ואילולא שהיתה ספינה קרובה, היינו טובעים בים.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, זִימְנָא חֲדָא הֲוָה קָא אָזְלִינַן בְּסַפִּינְתָּא, וְכִנְאֵי סְפִינְתָּא בֵּין שְׁעָיָא לְשֵׁיצָא דְּכִוָּארָא – והספינה שטה בין שני סנפירי הדג, ומרוב גודלו של הדג היה משך הילוך זה תְּלָתָא יוֹמֵי וּתְלָתָא לֵילְוָותָא – שלשה ימים ושלשה לילות. וכל זאת כשאיהוּ בְּזִקִיפָא – שהדג שט כנגד הילוך הרוח, ואילו אֲנַן בְּשִׁפּוּלָא – הספינה הלכה בכיוון מהירות הרוח. וְכִי תֵּימָא לֹא מַסְגְיָא סְפִינְתָּא טוֹבָא – ואם תאמר שהספינה לא הילכה בראוי ועל כן התעבבה זמן רב, זה אינו, שהרי כִּי אָתָא רַב דִּימִי אֲמַר, כְּמֵיחַם קוּמְקוּמָא דְּמַסְגְיָא שְׁתִּין פַּרְסֵי – כשיעור זמן שמחממים קומקום של מים, היתה הספינה שטה שישים פרסה. ועוד הוסיף רב דימי על מהירות הספינה, וְשַׁאנֵי פָּרְשָׁא גִּירָא וְקַרְמָה לֵיהּ – שבשהיה פרש יורה חץ בקשת על שפת הים, היתה הספינה מקדימה את החץ, הרי שעל אף מהירות הספינה היה משך הילוכה שלשה ימים מחמת גודלו של הדג. וְאָמַר רַב אַשִׁי, הַהוּא גִּילְדָּנָא דְּיַמָּא חֲוַאי דְּאִית לֵיהּ תְּרֵי שַׁייֵצֵי – דג זה שמו גילדנא, והוא מהדגים הקטנים שבים שיש להם שני סנפירים, מלפנים ומאחור, ברם שאר הדגים שבים שיש להם סנפיר אחד באמצע הגב, גדולים ממנו בהרבה.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה זִימְנָא חֲדָא הֲוָה אָזְלִינַן בְּסַפִּינְתָּא, וְחָזִינַן הַהוּא צִיפָּרָא דְּקָרֵצוּלֵיהּ כְּמַיָּא – ראינו ציפור שעמדה בים ופני המים הגיעו עד הקרסול שלה, וְרֵישֵׁיהּ כָּרָקִיעַ – וראש הציפור הגיע עד לרקיע, וַאֲמְרִינַן לֵיכָּא מַיָּא – אמרנו בליבנו שהמים אינם עמוקים שהרי לא הגיעו אלא עד הקרסול של אותו ציפור, וּבְעִינַן לְחוּת לַאֲקוּרֵי נַפְשַׁיִן – ורצינו לרדת למים לקרר את עצמינו מחמת החום. וְנָפַק בַּת קָלָא וְאָמַר לָן לֹא תֵּיחוֹתוּ הָכָא – לא תרדו כאן למים, דְּהא נָפְלַת לֵיהּ חַצִּיצָא לְבַר נַגָּרָא הָא שַׁב שְׁנֵי וְלֹא קָא מַטְיָא אַאַרְעָא – שהרי לפני שבע שנים נפל גרזן של חרש עצים בתוך המים ועדיין לא הגיע הגרזן לקרקעית הים. ברם מוסיפה הגמרא: וְלָאו מְשׁוּם דְּנַפְשַׁיִשׁ מַיָּא – הסיבה שהגרזן לא הגיע לקרקעית הים אינו משום שהמים מרובים ועמוקים מהלך שבע שנים, אֶלָּא מְשׁוּם דְּרַדְפֵי מַיָּא – שהמים מקלחין בכח וממהרים לרוץ, ולפיכך לא צלל הגרזן לקרקעית הים. אָמַר רַב אַשִׁי, הַהוּא – עוף זה, 'זִיז שַׁדַּי' הוּא, דִּכְתִיב (תהלים נ יא) 'יָדַעְתִּי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שַׁדַּי עִמָּדִי'.

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, זִימְנָא חֲדָא הֲוָה קָא אָזְלִינַן בְּמִדְבְּרָא, וַחֲזִינַן הַהוּא אֲוָזֵי דְּשָׁמְטֵי נַדְפַיְיהוּ מְשַׁמְנֵיהוּ – ראינו אווזים שנשרו נוצותיהם מחמת רוב השומן שבהם, וְקָא נָגְדֵי נַחֲלֵי דְּמִשְׁחָא מִתּוּתֵיהוּ – ונמשכו תחתם נחלי שומן. אֲמִינָא לְהוּ, אִית לָן בְּגַוַּייכוּ חֶלְקָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי – האם יש לנו חלק בכם בעולם הבא, חָדָא דְּלֵי נַדְפָא – אחד מהאווזים הגביה את כנפו, וַחֲדָא דְּלֵי אַטְמָא – והאחר הגביה את יריכו, ושניהם נתכוונו להראות חלקים שבהם המובנים עבור התלמידי חכמים לעולם הבא. כִּי אֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַר לִי, עָתִידִין יִשְׂרָאֵל שהחוטאים לִיתֵּן עֲלֵיהֶן אֶת הַדִּין על כך שבעוונותיהם מעכבים את המשיח, וגורמים צער בעלי חיים לאותם אווזים מחמת שומנן.

(סימן כְּעַפְרָא דְּתִכְלְתָא טָרְקָתֵיהּ עֻקְרְבָּא לְסַלְתֵּיהּ)

וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה זִימְנָא חֲדָא הֲוָה קָא אָזְלִינַן בְּמִדְבְּרָא, וְאִיתַּלְוֵי בַּהֲדַן הַהוּא מַיָּיעָא – התלווה לנו בדרכינו סוחר ישמעאלי, דַּהֲוָה שָׁקִיל עַפְרָא וּמוֹרַח לֵיהּ – שהיה נוטל מעפר הארץ ומריחו, וְעל פִּי הריח הוה אָמַר הָא אוֹרְחָא לְדוּכְתָּא פְּלָן וְהָא אוֹרְחָא לְדוּכְתָּא פְּלָן – דרך זו מוליכה למקום פלוני ודרך זו מוליכה למקום פלוני. אֲמְרִינַן לֵיהּ כַּמָּה מְרַחֲקִינַן מִמַּיָּא – שאלנו אותו כמה אנו רחוקים ממקור מים, וְאָמַר לָן חֲבוּ לִי עַפְרָא – והביאו לי מעפר המקום ועל ידו אדע לומר. יָהֲבִינַן לֵיהּ [–נתנו לו], וְאָמַר לָן תְּמָנֵי פַּרְסֵי – על פי הריח אנו מרוחקים מהמים מהלך שמונה פרסאות. תְּנִינָן וְיָהֲבִינַן לֵיהּ – חזרנו ונתנו לו שוב עפר ממקום אחר ושאלנוהו כמה אנו רחוקים ממקור מים, אֲמַר לָן דִּמְרַחֲקִינַן תְּלָתָא פַּרְסֵי. ורצינו לבודקו האם הוא אכן בקי בדבר זה, וַאֲפִכִית לֵיהּ – הפכנו והחלפנו עפר זה בעפר זה וחזרנו לשואלו מהו המרחק למים, וְלֹא יְכִילִית לֵיהּ – ולא יכלנו להטעותו.

אֲמַר לֵיהּ אוֹתוֹ סוחר ישמעאלי, תָּא אַחֲוֵי לָךְ מֵהֵי מִדְבָּר – בא ואראה לך את מתי דור המדבר, אֲזָלִי חֲזִיתִינְהוּ – הלכנו למקום שבו הם שכבו, וראיתים, וְרָמוּ כְּמַאן דְּמִיַּפְטֵי – והיו פניהם צהובות כשתויי יין,